

ΠΡΟΤΥΠΟ
ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ
ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Θεολόγος Καθηγητής

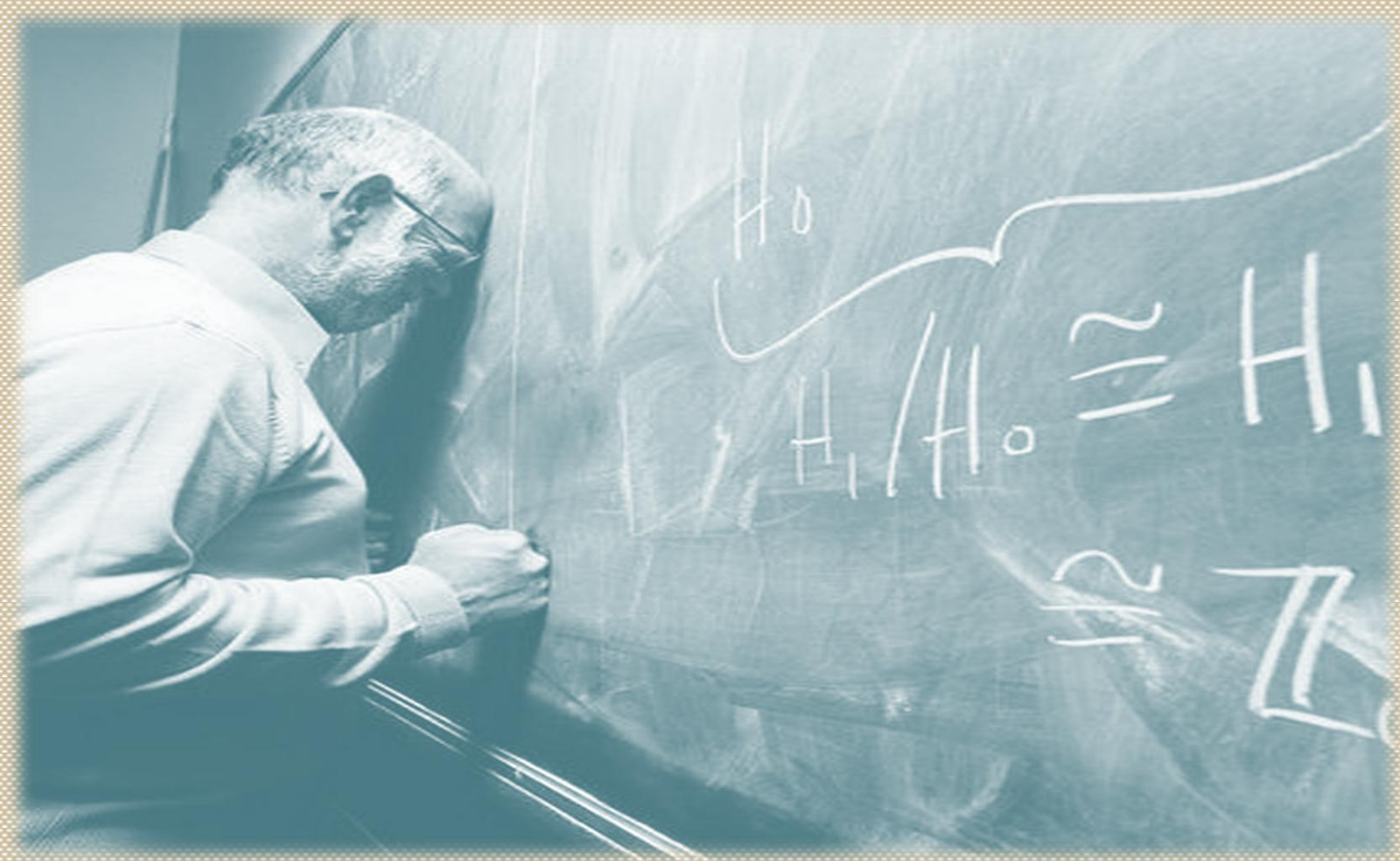
ΔΕΑ Ιστορίας ΑΠΘ / Δρ. Θεολογίας ΑΠΘ

Διδάσκων στην ΑΣΠΑΙΤΕ

Παράρτημα Β. Αιγαίου

E-Mails: gze11@otenet.gr / akalamatas@sch.gr

athkalamatas@gmail.com

ΓΙΑΤΙ ΑΥΘΕΝΤΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΖΙΟΛΟΓΗΣΗ;
Διαθεματικότητα και Διεπιστημονικότητα
Διδακτικοί Στόχοι

ΑΥΘΕΝΤΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ και ΝΕΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ: *Προγράμματα Διαδικασίας*

- Ενεργοποιεί κίνητρα μάθησης.
- Εμπλέκει όλους τους μαθητές σε εμπειρίες του πραγματικού κόσμου.
- Σχεδιάζεται βασιζόμενη σε πραγματικά προβλήματα, τα οποία μπορούν να επιλυθούν με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους.
- Έχει *διαθεματικό* και *διεπιστημονικό* χαρακτήρα.
- Οι μαθητές αναπτύσσουν ποικιλία δεξιοτήτων.
- Αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες να σκεφτούν δημιουργικά, να σχεδιάσουν και να εργαστούν συνεργατικά σε ομάδες.

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΤΗΤΑ

Άλλο σημείο αναφοράς έχει η διαθεματικότητα
κι άλλο η διεπιστημονικότητα.

Γι' αυτούς τους δύο όρους
υπάρχει τεράστια σύγχυση...

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

- Με τον **όρο διαθεματική προσέγγιση** ορίζεται η πολύπλευρη διερεύνηση και μελέτη ενός θέματος, μιας έννοιας, που άπτεται πολλών γνωστικών αντικειμένων.
- Της διαθεματικότητας ο σχεδιασμός ξεκινά από έναν κεντρικό θέμα, κεντρική έννοια και προχωρά με τον προσδιορισμό γνώσεων που σχετίζονται με αυτό/ή.
- Λαμβάνοντας υπόψη αυτήν την παράμετρο σχεδιάζουμε και τις ανάλογες δραστηριότητες, χωρίς αυτό να θέτει διαχωριστικές γραμμές ανάμεσα στα μαθήματα.
- ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: σε μια διαθεματική προσέγγιση για την έννοια **«νερό»**, η διδασκαλία θα μπορούσε να ξεκινήσει με ερωτήματα ή θέματα που προέρχονται από διάφορα γνωστικά αντικείμενα: «τι είναι το νερό, δηλαδή, ποια τα συστατικά του;» (Χημεία), «πώς συμπεριφέρεται το νερό από φυσική άποψη;» (Φυσική), «η σημασία του νερού για το περιβάλλον και τη ζωή στον πλανήτη» (Περιβαλλοντική Εκπαίδευση) «ποια έθιμα της ελληνικής παράδοσης σχετίζονται με το νερό;» (Λαογραφία), «το νερό στις θρησκείες», (Θρησκευτικά).

ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΤΗΤΑ

- Της *διεπιστημονικής προσέγγισης*, ο σχεδιασμός ξεκινά από την αναγνώριση ταυτοτήτων των προσφερόμενων μορφωτικών αγαθών των διαφορετικών μαθημάτων, όπως και των περιεχομένων που περιέχονται σε αυτά και τα οποία με τη διδασκαλία πρέπει να κατακτηθούν.
- ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: Η *κλιματική αλλαγή* απαιτεί την κατανόηση διαφορετικών επιστημονικών κλάδων για την επίλυση πολυσύνθετων προβλημάτων.

➤ Οφείλουμε να καλύψουμε τα ακόλουθα επιστημολογικά ερωτήματα:

❖ Α. ΤΙ ΔΙΔΑΣΚΟΥΜΕ;

❖ **Έννοιες** προϋπάρχουσας γνωστικής δομής, στις οποίες ενσωματώνεται η νέα γνώση.

○ Β. ΓΙΑΤΙ ΔΙΔΑΣΚΟΥΜΕ;

○ **Στόχοι** της διδασκαλίας μας.

▪ Γ. ΠΩΣ ΘΑ ΔΙΔΑΖΟΥΜΕ;

▪ **Διδακτική μέθοδος** και αντίστοιχες **τεχνικές** και **μέσα** που θα ακολουθήσουμε.

✓ Δ. ΠΩΣ ΘΑ ΞΕΡΟΥΜΕ ΑΝ ΠΕΤΥΧΑΜΕ;

✓ **Αξιολόγηση** της διδασκαλίας μας.

ΔΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Βοήθεια... με δυσκολεύει η διατύπωση διδακτικών στόχων...

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

**ΣΤΟΧΟΙ
ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**

Διατύπωση
Διδακτικών
Στόχων

Βλ. ΜΑΤΣΑΓΓΟΥΡΑΣ, Η.
(2007). *Στρατηγικές
Διδασκαλίας.*
*Η κριτική σκέψη
στη διδακτική πράξη,*
τ. Β'. Αθήνα:
Gutenberg,
σ. 202.

Τι μπορούν να κάνουν ή να λένε
οι μαθητές μετά το μάθημα;

Κάτω από ποιες συνθήκες;

Με ποια κριτήρια θα γίνει η αξιολόγηση;

Με ποιο τρόπο
και ποιες διαδικασίες
θα παρουσιάσουν τη νέα μάθηση;

ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΓΕΝΙΚΕΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

- ❖ Η παραδοσιακή Διδακτική Μεθοδολογία ακολουθούσε το σύστημα **γενικευμένων διδαικτικών στόχων**.
- ❖ Την ενδιέφεραν περισσότερο οι **νοητικές καταστάσεις** και η **καλλιέργεια αισθητικής ευαισθησίας**, οι οποίες δεν επιδέχονται άμεση παρατήρηση και ακριβή μέτρηση της διδασκόμενης έννοιας.
- Για παράδειγμα, ως στόχους διδασκαλίας όριζαν:
  1. Οι μαθητές να **μάθουν** ή να **κατανοήσουν** μια έννοια.
  2. Δεν όριζαν ακριβώς σε **ποιο βαθμό** και κάτω από **ποιες συνθήκες**, οι μαθητές ήταν **ικανοί** να περιγράψουν έννοιες μαθημάτων.

ΣΥΝΔΥΑΣΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

○ Παράδειγμα διδασκόμενης έννοιας: **Αντωνυμίες**.

❖ ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ

✓ Οι μαθητές να μάθουν τις αντωνυμίες.

❖ ΕΞΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

➤ Οι μαθητές να:

1. **Ορίζουν** με δικά τους λόγια τι είναι αντωνυμίες.

2. **Αντιδιαστέλλουν** τα είδη αντωνυμιών.

3. **Αντικαθιστούν** σε προτάσεις τού αναγνωστικού κειμένου, ουσιαστικά με αντωνυμίες και αντιστρόφως.

4. **Συντάσσουν** προτάσεις, χρησιμοποιώντας αντωνυμίες.

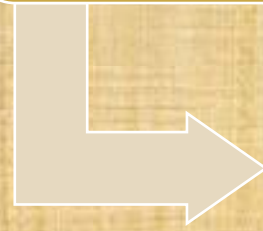
ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

- Καταγράφουν και περιγράφουν αποτελέσματα τα οποία καλείται να κατακτήσει στο τέλος της διδακτικής διαδικασίας το μαθητικό δυναμικό.

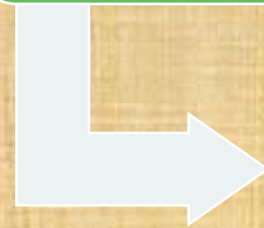
ΣΕ ΤΙ ΟΦΕΛΟΥΝ ΟΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

- Στη διαμόρφωση του περιεχομένου της θεματικής ενότητας.
- Στην ορθή διαχείριση του διδακτικού χρόνου και των επιμέρους εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων.
- Στην επιλογή των κατάλληλων διδακτικών μεθόδων και τεχνικών διδασκαλίας.

Σαφείς

Ρεαλιστικοί

Μετρήσιμοι

ΣΕ ΤΡΙΑ ΕΠΙΠΕΔΑ

Γνώσεις

Δεξιότητες

Στάσεις

Η ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

- Στόχοι που διατυπώνονται με ρήματα όπως «να γνωρίζουν», «να μάθουν», «να καταλάβουν», «να κατανοούν»... **ΔΕΝ δηλώνουν** ένα σαφές και επαρκώς μετρήσιμο αποτέλεσμα και γι' αυτό θα πρέπει να αποφεύγονται.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗΣ ΣΤΟΧΩΝ

- *Ατυχής διατύπωση:* οι μαθητές να **ξέρουν** τις επιμέρους λειτουργίες του διαφημιστικού μάρκετινγκ.
- *Ορθή διατύπωση:* να **κατανομάζουν** και να **διακρίνουν** τις επιμέρους λειτουργίες του διαφημιστικού μάρκετινγκ.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΡΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΕΠΙΠΕΔΟ [1]

- **ΓΝΩΣΗ:** αναγνωρίζω, διακρίνω, περιγράφω, ορίζω, απαριθμώ, επιλέγω, κατατάσσω, συγκρίνω, συσχετίζω, κατονομάζω.
- **ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ:** επιδεικνύω, κατασκευάζω, μετατρέπω, σχεδιάζω, μετρώ, υπολογίζω, εφαρμόζω, επιλύω, διορθώνω.
- **ΣΤΑΣΕΙΣ:** συνειδητοποιώ, εκτιμώ, υιοθετώ, ενθαρρύνω, παροτρύνω.

Αυθεντικό πλαίσιο μάθησης → Αυθεντικό πλαίσιο αξιολόγησης!

Πολλαπλές ερμηνείες και αποτελέσματα / Ποικιλία πηγών και οπτικών / Συσχέτιση με τον πραγματικό κόσμο.
Ανοικτά προβλήματα / Συνεργασία / Αναστοχασμός / Μαθητοκεντρική τάξη.
Διεπιστημονική και διαθεματική οπτική / Έρευνα / Ενεργητικός τρόπος μάθησης.

ΑΞΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ποιόν & τι αξιολογώ;

- Υποκείμενο: μαθητής.
- Αντικείμενο: γνώση.

Γιατί τον αξιολογώ;

- Διδακτικοί στόχοι.
- Προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Πως τον αξιολογώ;

- Μεθοδολογία.
- Κριτήρια & Μοντέλα.

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΖΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (ενδεικτικές):

- ❖ Ημιδομημένος διάλογος μεταξύ των συμμετεχόντων.
- ❖ Συνθετικές δημιουργικές - διερευνητικές εργασίες (σχέδια εργασίας / projects).
- ❖ Παρατήρηση.
- ❖ Συνέντευξη.
- ❖ Αυτοαξιολόγηση.
- ❖ Ετεροαξιολόγηση.

Προσοχή!

ΗΜΙΔΟΜΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

➤ Ημιδομημένος διάλογος με τους μαθητές, ο οποίος εστιάζεται στα εξής ερωτήματα:

1. Τι σας έκανε εντύπωση από... και γιατί;
  2. Ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά...;
  3. Γνωρίζετε τι σημαίνει...;
  4. Για ποιους λόγους...;
  5. Τι θα γινόταν αν...;
- ✓ Χρησιμοποιούμε και δημιουργικές ερωτήσεις:
    1. Για ποιο σκοπό...;
    2. Ποια θα ήταν η διαφορά εάν...;
    3. Αν υποθέσουμε ότι...;
    4. Τι θα συνέβαινε αν γνωρίζαμε ότι...;
    5. Τι θα άλλαζε αν...;

ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

➤ **Επιδιώκει:**

✓ Την αυτογνωσία.

✓ Την μεταγνώση

✓ Τη συνεχής επανατροφοδότηση.

Διαδικασία κατά την οποία οι μαθητές:

- Βγάζουν συμπεράσματα σχετικά με τη δική τους επίδοση.
- Κρίνουν τις επιδόσεις και τα αποτελέσματα της προσπάθειάς τους κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΥ (REFLECTIVE JOURNAL) [1]

- ❖ Σημαντικό αξιολογικό και αυτοαξιολογικό εργαλείο.
- ❖ Συμβάλλει στη μάθηση με βιωματικό τρόπο.
- Ο μαθητής καταγράφει:
  1. Προσωπικές εμπειρίες και μαθησιακές προσεγγίσεις.
  2. Σκέψεις σχετικά με την αξιολόγηση στάσεων, συμπεριφορών και γνώσεων.
  3. Γνωσιακές συγκρούσεις που οδήγησαν στην κατανόηση διαφόρων εννοιών.
  4. Οτιδήποτε που δημιούργησε κενά στην κατανόηση κάποια διδασκόμενης έννοιας.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΥ (REFLECTIVE JOURNAL) [2]

- ❖ Κείμενο που εστιάζει στις αντιδράσεις του μαθητή σε αυτά που έχει μάθει, διαβάσει, επεξεργαστεί ή εξακολουθεί να διαβάζει.
- ❖ Του δίνει την ευκαιρία να αναστοχάζεται τις μαθησιακές εμπειρίες του.
- ❖ Το περιεχόμενο και η συχνότητα συγγραφής των μαθησιακών εμπειριών είναι στην κρίση του μαθητή.
- ❖ ΠΡΟΤΑΣΗ: σε εβδομαδιαία βάση ή κάθε φορά που κάποιο γεγονός κινεί το ενδιαφέρον του μαθητή.
- ❖ Οι καταχωρήσεις μπορούν να έχουν πολλές μορφές: *σημειώσεις, ποιήματα, σχεδιαγράμματα, εικόνες, πίνακες, διαγράμματα, εννοιολογικοί χάρτες, κ.λπ.*
- ❖ **ΕΝΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΤΑΞΗ - ΤΜΗΜΑ:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:

Τι διάβασα για αυτό το μάθημα;

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον πράγμα που διάβασα για αυτό το μάθημα; Και γιατί ήταν αυτό το πιο ενδιαφέρον;

Ποια ήταν τα τρία πιο βασικά πράγματα που έμαθα από αυτό το μάθημα;

Τι ήταν αυτό που, πριν διαβάσω το μάθημα, νόμιζα ότι ήταν σωστό και τώρα θεωρώ ότι είναι λάθος;

Τι ήταν σ' αυτό το μάθημα νέο ή έκπληξη για μένα;	
Τι ήταν αυτό που με έκανε να αλλάξω γνώμη μετά την ολοκλήρωση της μελέτης του μαθήματος;	
Ένα πράγμα που έμαθα σ' αυτό το μάθημα και μπορεί να το χρησιμοποιήσω στο μέλλον είναι...	
Αμφιβάλλω ακόμα για...	
Θέματα που μου κέντρισαν το ενδιαφέρον και θα ήθελα να τα μελετήσω με περισσότερες λεπτομέρειες στο μέλλον.	
Ιδέες για δράση βασισμένες σε αυτό το μάθημα.	
Αυτό που μου άρεσε περισσότερο σ' αυτό το μάθημα ήταν...	
Αυτό που δεν μου άρεσε καθόλου σ' αυτό το μάθημα ήταν...	
Επουσιώδη αλλά ενδιαφέροντα γεγονότα που έμαθα σ' αυτό το μάθημα.	

ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ

Καταγράφω.

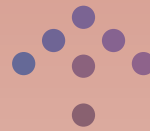
Στοχάζομαι.

Αναλύω / επεξηγώ
τη γνώση.

Νέα γνώση,
νέα δράση.

Thank You!

Ευχαριστώ για την προσοχή σας...

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

COPYRIGHT: Α. Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ / Θεολόγος Καθηγητής στο Πρότυπο ΓΕ. Α. Μυτιλήνης του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Οποιαδήποτε χρήση του παρόντος υλικού οφείλει να αναφέρει ρητώς τον παραπάνω συντάκτη και δικαιούχο.